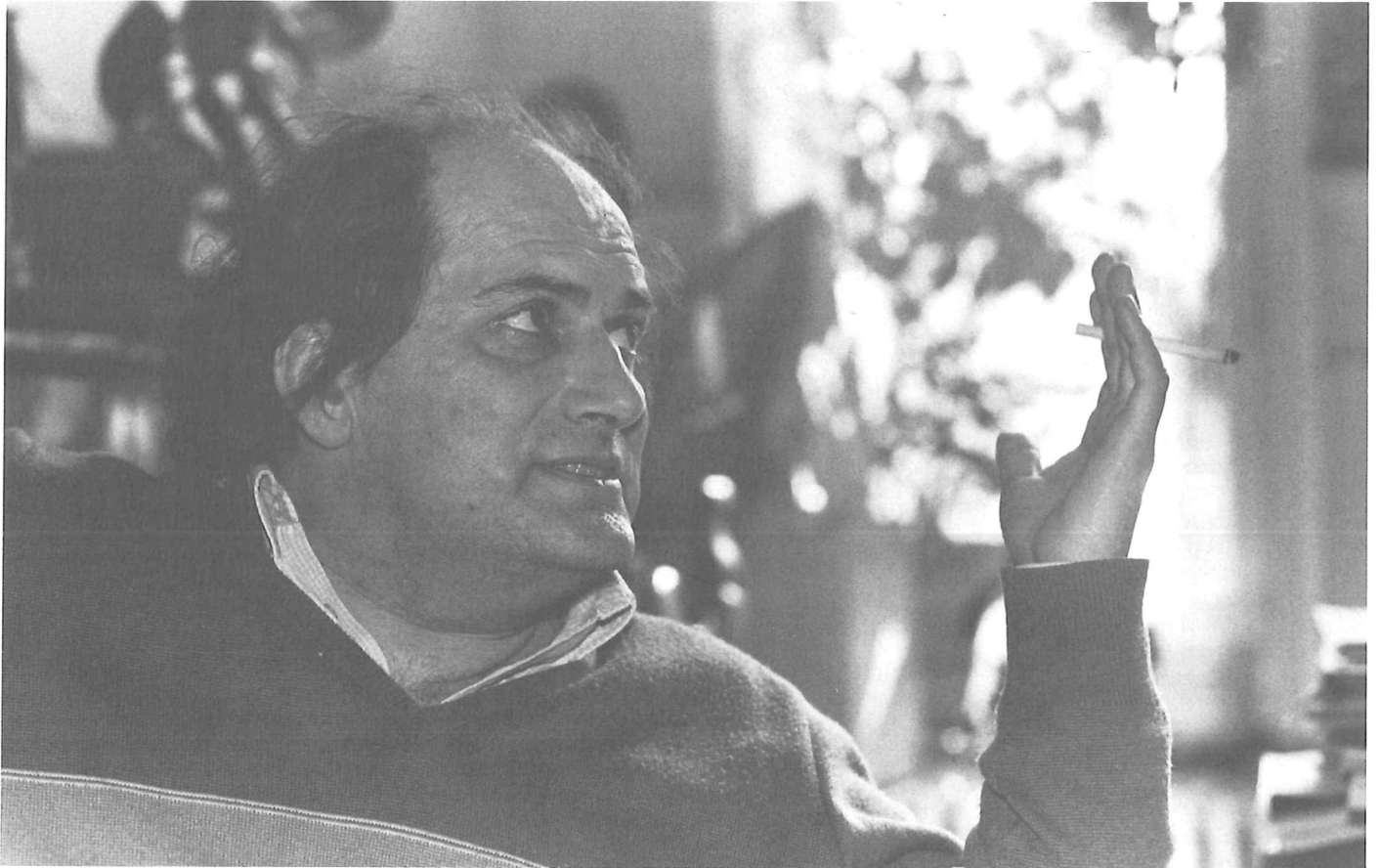

Waal in hart en nieren: Jean Louvet, toneelauteur

Een taal van hout

Jean Louvet – Foto Paul Van Den Abeele

De Waalse auteur Jean Louvet is bij ons nagenoeg onbekend, al voerde Toneel Vandaag, begin jaren zestig, *L'an un* op in het Nederlands. En vorig jaar stond bij het Zuidelijk Toneel Globe in Eindhoven *De man die de zon in zijn zak had* op het programma. Klaas Tindemans maakte een portret van Louvet, en leidt de toneeltekst in deze aflevering van *Etcetera* in, de vertaling van *Conversation en Wallonie*.

“On perd ses clefs: on cherche dans la boue, dans les tiroirs. Mais... vous perdez la parole; vous ne trouvez pas pourquoi.” (uit *Les clients*). Centraal in het drama van Jean Louvet, mijnwerkerszoon uit La Louvière, leraar Frans en toneelschrijver, staat het verlies van de taal, de onmacht van het spreken. Louvets personages zijn vastgeketend aan hun sociale klasse door hun taal, hun *discours*. Soms zijn ze zich van deze ketenen bewust, soms – zelden – bevrijden ze zich ervan. Deze overheersende thematiek is niet alleen het resultaat van een reflectie over het verband tussen sociale conditie en taal, ze is in eerste instantie het antwoord op een vraag vanuit het theater zelf: hoe representeer je de werkelijkheid van de Waalse arbeidersklasse, zijn geschiedenis, zijn ideologie, zijn impasse. Een schrijver beschikt enkel over taal, daar moet hij “het” mee doen. Het is een grote verdienste

van Jean Louvet dat dit telkens een expliciet probleem is in zijn stukken. Want als vanzelf keer je terug naar de werkelijkheid zelf, los van het theaterprobleem, en de rol die de taal speelt in het dagelijks verwoorden van die realiteit: “ça pue. – Quoi? Les mots? – Non. La ville.” (uit *Les clients*).

Jean Louvet werd in 1934 geboren in de Borinage, het “zwarte land”, bekend van Vincent Van Gogh en Henri Storck. Hij leerde door, studeerde Romaanse filologie en werd leraar Frans. In de vroege jaren '50 schreef hij een roman (*Soif de la terre*) en een novelle (*Le duel*), beide met existentialistische inslag. Hij stopt daarna bewust met schrijven en gaat politiek-syndicaal militeren, op de linkerflank van de socialistische beweging. Wegens trotskistische sympathieën wordt hij in 1964 uit de PSB gestoten. De staking tegen de eenheidswet ('60-'61)

is een hoogtepunt in dit militantisme, en tegelijk de rechtstreekse aanleiding tot zijn eerste toneelstuk: *Le train du bon Dieu*. Op vraag van enkele vrienden, die eerst Brechts *De geweren van Frau Carrar* wilden opvoeren, schrijft Louvet een *Stationendrama* over de euforie van de stakingsbeweging, en over de wijze waarop de illusies langzaam afbrokelen. Een koppel, Thérèse en Slick, trekt door een landschap, een stationsdecor, waarin radeloze maar nooit wanhopige patroons, naïef-enthousiaste militanten, sluwe vakbondsbureaucraten en angstige kleinburgers de ideologische chaos evoceren. Eén krachtig-optimistisch moment, dat een mogelijke toekomst oproept: de korte halte van de “trein van de goede God”, een feestelijke utopie, maar snel voorbij. De paradox van Slick: “On m'a volé ma voix” roept hij uit, om meteen daarna de meest luciede analyse te leveren van de hopeloze toestand.